

Prof. dr. sc. Željko BARTULOVIĆ
Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet,
zeljko.bartulovic@pravri.uniri.hr

UDK 347.72(497.6)(091)
334.7(497.6)(091)
34(37)

Izv. prof. dr. sc. Ivona ŠEGO - MARIĆ
Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru,
ivona.sego-maric@pf.sum.ba

Rad stigao: 19. svibnja 2026.
Rad prihvaćen: 29. svibnja 2026.
Izvorni znanstveni rad

Ivana VLAŠIĆ, mag. iur., viša asistentica
Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru,
ivana.vlasic@pf.sum.ba

TRGOVAČKA UDRUŽENJA - OD POVIJESNIH POČETAKA DO SUVREMENIH OBLIKA U BOSNI I HERCEGOVINI

Sažetak: Autori istražuju pravnopovijesne aspekte oblika trgovačkih udruženja od antičkog doba, osobito prema rimskom pravu (npr. *societas*), srednjovjekovnih jednostavnih oblika poslovanja koji su imali utjecaja na hrvatske i bosanske prostore, cehova i gilda kao oblika udruživanja obrtnika i trgovaca. Upozorava se na pojavu, tzv. kompanija (dioničkih društava) pa i s međunarodnim kapitalom u osvit novog doba, 17. i 18. stoljeću. Slijedi pravna regulacija u modernim zakonima na hrvatskim te prostoru Bosne i Hercegovine, osobito za austrougarske uprave te u jugoslavensko doba (Kraljevina SHS / Jugoslavija) kao i socijalističko doba koje raskida s klasičnim oblicima udruživanja sve do ponovne uspostave tržišnog gospodarstva i s njim povezanim oblicima udruživanja u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: *trgovačka udruženja, rimsko pravo, srednjovjekovno pravo, suvremeno pravo, Bosna i Hercegovina.*

1. UVOD

Povijesni gospodarski razvoj izravno je povezan s evolucijom pravnih oblika udruživanja kapitala, rada i osoba. Potreba za zajedničkim poslovanjem, podjelom rizika i kontinuitetom djelatnosti prisutna je u svim civilizacijama. Iako su se pravni okviri mijenjali kroz povijest, cilj zajedničkog djelovanja radi ostvarivanja ekonomske dobiti ostao je isti od antike do danas. Suvremena društva kapitala rezultat su dugotrajne evolucije koja je započela u rimskom pravu preko instituta *societas* (zajedničko ulaganje i podjela dobiti), a nastavila se razvojem srednjovjekovnih pomorskih i kopnenih udruženja. Na hrvatskom i bosanskohercegovačkom prostoru, regulacija gospodarskih subjekata razvijala se pod utjecajem različitih civilizacijskih i državnopravnih okvira. Krajem 20. stoljeća, afirmacija tržišnog gospodarstva i harmonizacija s pravom Europske unije prilagodile su ove klasične institute zahtjevima globalnog tržišta.